

سازمان حفظ نباتات
معاونت کنترل آفات
دفتر پیش آگاهی

دستورالعمل اجرایی

Ascochyta rabiei (*Didymella rabiei*)

برق زدگی نخود

Ascochyta Blight of Chickpea

اعظم السادات حسینی - اردیبهشت ۹۷

دستورالعمل شماره : ۹۷۰۲۴۲

بخش اول: اطلاعات آفت

اهمیت و ضرورت

عامل بیماری برق زدگی نخود، قارچ *Ascochyta rabiei* (فرم جنسی قارچ *Didymella rabiei* با نام قدیمی *Mycosphaerella rabie*) می‌باشد. میزبان های آن علاوه بر نخود، عدس، کلزا، لوبیا، یونجه، شبدر، خردل، گل کلم، گندم معمولی، علفهای هرز تاج خروس، پیچک و تاجریزی و... نیز می باشند. در بیشتر مناطق معتدل و گرم نخودکاری های ایران دیده می‌شود.

نحوه ی خسارت

علائم روی برگچه و غلاف‌ها لکه های گرد و روی ساقه لکه‌های کشیده سفید رنگی است که بعداً قهوه‌ای شده و حاوی پیکنیدیوم ها خواهندشد. با آلودگی غلاف‌ها اغلب دانه تشکیل نشده و یا دانه‌های لاغر، چروکیده و بی رنگی تولید میکنند که حاوی پیکنیدیوم هستند

روشهای شناسایی و گسترش

علائم بیماری بسیار واضح بوده و بوته‌های آلوده بصورت صاعقه زده، زرد و خشک شده بنظر می‌رسد. این بیماری در مزرعه بصورت لکه ای دیده می‌شود. بارندگی شدید سبب پخش اسپور قارچ و شیوع شدید آلودگی می‌شود. شرایط مساعد جهت گسترش بیماری بارندگی شدید همراه با باد می‌باشد. زمستان گذرانی قارچ در روی بقایای گیاهی و بذر انجام می‌گیرد. مهمترین عامل انتشار بیماری، بذر آلوده است. گاهی تا ۲٪ آلودگی بذر دیده شده است. اما ۱٪ آلودگی بذر به این قارچ میزان بالایی بوده و برای آلوده کردن کل مزرعه کفایت می‌کند

بخش دوم: دستورالعمل اجرایی کنترل

روشهای پایش و ردیابی:

بررسی علائم ظهور برق زدگی، بویژه در نخودهای زودرس پاییزه ضروری است چرا که در صورت کشت بذر آلوده و رطوبت بالا، اولین علائم آلودگی روی طوقه بوته های کوچک ظاهر شده و در شرایط گرم و مرطوب عامل بیماری از روی طوقه به قسمتهای بالایی رفته و برگچه ها را نیز آلوده نموده و باعث گسترش بیماری می‌شود. توجه به این‌که دمای بهینه ۲۵-۲۰ درجه سانتیگراد و هوای مرطوب (رطوبت نسبی ۹۸-۸۵ درصد) برای اپیدمی این بیماری لازم است، پایش مزارع در زمانهای اشاره شده برای آگاهی از آلودگی اولیه الزامی می‌باشد.

کنترل زراعی و بهداشت گیاهی:

- تناوب زراعی: با توجه به طول عمر کوتاه عامل بیماری در خاک، تناوب دو ساله کافی است.
- استفاده از بذر سالم و گواهی شده
- عدم آبیاری به صورت کرتی و بارانی
- تنظیم تاریخ کاشت و اجتناب از کشت زود رس. (تشکیل غلاف هم زمان با بارندگی‌ها نباشد).
- استفاده از ارقام متحمل
- رعایت فاصله بین ریف های کشت. (به منظور افزایش تهویه و کاهش شرایط مطلوب انتشار بیماری)
- شخم عمیق زمستانه
- اجتناب از مصرف بی رویه کودهای ازته

کنترل شیمیایی:

ضد عفونی بذر قبل از کشت و سمپاشی بعد از هر بارندگی قابل توصیه می‌باشد.
توجه: اکسی کلورمس باعث سوختگی گیاه شده و برای ضد عفونی بذر هم مناسب نمی‌باشد

سموم توصیه شده	فرمولاسیون	مصرف در هکتار
تیابندازول	WP60%	۲ در هزار
مانکوزب	WP80%	۲ در هزار

بخش سوم: منابع

۱. الهی نیا، س. ع. بیماری های گیاهان زراعی و روش های مبارزه با آنها، انتشارات دانشگاه گیلان، چاپ اول، ۱۳۸۴.
- ۲-نوربخش، س: فهرست آفات، بیماری ها و علف های هرز محصولات عمده کشاورزی، سموم و روشهای توصیه شده جهت کنترل آن ها، ۱۳۹۷.

3-UC IPM Pest Management Guidelines: Dry Beans

4- http://www.agrilib.ir/book_2818.pdf

5- <https://www.plantmanagementnetwork.org/pub/php/diagnosticguide/2011/chickpea/>

6- <http://www.msuxextension.org/pspp/documents/NDSUCHICKPEA%20Ascochyta%20mgmt.pdf>